

OORSCHHELP

Nieuwsbrief van Dorpsvereniging Heilig Landstichting

80 jaar bevrijding
nieuwe
bewoners

vegetarische
recepten
estafette

cuisine pour Josine
en veel meer!

nummer 72 | september 2024

fotografie: Jan de Koning

colofon

De OORSCHHELP is een uitgave van Dorpsvereniging Heilig Landstichting en wordt bezorgd op alle adressen in Heilig Landstichting.

De OORSCHHELP verschijnt vier keer per jaar en bevat nieuws voor en over het dorp, berichten van belang voor de dorpsbewoners en de agenda.

Niet-inwoners van Heilig Landstichting kunnen een abonnement op de Oorschelp nemen tegen kostprijs. Opgave bij de redactie.

REDACTIE:

Wim de Vries, Marleen Moggré, Jan de Koning, Marian Habets, Vera Mattijssen (vanuit de Dorpsvereniging), Jan Lückér (vormgeving).

De redactie behoudt zich het recht voor om aangeleverde teksten in te korten of redactioneel te wijzigen. Altijd in overleg met de schrijver(s).

CONTACT:

Andreaslaan 29,
6564 AT Heilig Landstichting
E: oorschelp@heiliglandstichting.nl

AANLEVEREN FOTO'S BIJ ARTIKELEN:

- * Zo groot mogelijk, maar minimaal 150dpi op gewenste grootte van afdruk.
- * Stuur foto's als losse bestanden (dus niet in een Word document).
- * Afbeeldingen in kleur als JPG-, PNG-, of als PDF-bestand.

ADVERTEREN:

De Oorschelp wordt (mede) mogelijk gemaakt door de volgende adverteerders:

Marcel Krijgsman, In De Blauwe Druif, Klopper & Kramer, KEK dnl, Bistro van Loon, Kliniek Heyendaal, Bazuin Zonwering, Coby, Pulles Makelaardij, Zen Centrum Nijmegen, Yoga Times.

Wilt u ook adverteren in De Oorschelp?
Dat kan. Neemt u hiervoor contact op met
oorschelp@heiliglandstichting.nl

MEER INFORMATIE:

www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl

van de redactie

Dit zomerse herfstnummer weerspiegelt de diversiteit in en de vitaliteit van ons dorp. We nemen u mee naar tuinen met kleine beestjes, doen verslag van een zorgzame buurtapp, geven gezichten aan onze wijkhelden, verhalen over een koorconcert en het hebben van oog en oor voor natuur en cultureel erfgoed.

Daarnaast vooral aandacht voor de aanstaande herdenking van het 80-jarig oorlogsverleden. U kunt te kust en te keur kiezen uit een scala aan evenementen zoals wandelingen, lezingen en concerten.

We verrassen u verder met nieuw- en verbouw in ons dorp en omgeving, een koude bloemkoolsoep, drie nieuwe bewoners, voordrachstkunstenaars en op burendag een ruil- en deelmarkt die natuurlijk eindigt met het traditiegetrouw nuttigen van de gezamenlijk gebrouwen kleurrijke gerechten.

Wij wensen u veel leesgenot en verwelkomen u allen op een of meerdere activiteiten die te vinden zijn in de goed gevulde agenda.

De volgende Oorschelp verschijnt medio december.
Kopij aanleveren vóór 1 december 2024 en sturen naar:
oorschelp@heiliglandstichting.nl.

De Oorschelp in kleur:

Op de website van de dorpsvereniging kunt u een versie van de Oorschelp in kleur vinden. Deze versie is bovendien interactief. De verwijzingen en links naar websites, e-mailadressen e.d. zijn actief.

Ook de advertenties verwijzen naar de websites van onze adverteerders.

foto omslag: jeep met de herdenkingsvlag met de emblemen van de 82ste All American Airborne Division en het 30ste Britisch Army Corps.
Foto: Jan de Koning

van de voorzitter (a.i.)

“Van ruilen komt huilen...” Hoe 1.0 is dat!

Terwijl ik nog een beetje zit op te drogen van het waterballet van vanochtend – met dank aan ons Oranjecomité voor het organiseren van dat letterlijk spetterende feestje – ben ik bezig invulling te geven aan mijn toezegging een klein voorwoordje te schrijven voor deze Oorschelp. En dan is het makkelijk om vooruit te kijken naar de komende maanden, hopen op een heerlijke Indian summer. Want niet alleen de scholen zijn weer gestart, ook de nazomeractiviteiten in Heilig Landstichting zijn weer ingezet.

En zo maken we ons niet alleen op voor de buitenbios (20 september), maar ook voor Burendag op 28 september. Het thema van dit jaar is *Ruilen & Delen*.

Van ruilen komt huilen komt bij mij op. Zo'n gezegde uit de oude doos. Ik zit daar een beetje op door te kauwen en bedenk me dat het wel erg 1.0 is. Van ruilen lijkt me namelijk alleen huilen te komen wanneer één (of meerdere) partij(en) het door ruil ontvangene ervaren als van mindere waarde dan het ingeruilde.

“Price is what you pay,
value is what you get”

En of iets waardevol is voor iemand, is persoonlijk en ook echt anders dan de prijs. “*Price is what you pay, value is what you get*” is een bekende uitspraak van Warren Buffet. Met dat in gedachten heb ik nu al zin in de variëteit aan ruilkraampjes op Burendag!

En dat is ook meteen de oproep van vandaag: check vanmiddag nog het programma op de website van de dorpsvereniging (zie de QR-code). Want wat valt er veel te ruilen de 28e! Denk aan LP's, LEGO, planten, puzzels (compleet natuurlijk) en boeken.

Kom en doe mee. Of beter nog, kom, breng, doe mee en deel! Want – en wie o wie maakt 'm af – *als je niet kan delen...*

(Stichtelijke noot voor de liefhebbers van de ouderwetse voorzitterscolumn: leven is leren. Er zal een doosje tissues aanwezig zijn voor als er een traantje moet worden weggepinkt.)

Jaap Festen
namens het bestuur van de Dorpsvereniging

Nieuwe bewoners*

Rewilding Europe | Mgr. Suyslaan

Als variatie op de rubriek Nieuwe Bewoners, deze keer een gesprek met Frans Schepers, mede-oprichter en directeur van Rewilding Europe. Rewilding Europe is sinds kort de nieuwe bewoner en gebruiker van het pand met de naam Stella Matutina, aan de Mrg. Suyslaan, naast de Piet Gerritszaal. Op 12 september was de officiële opening van het nieuwe kantoor van Rewilding Europe. Een mooie aanleiding voor een nadere kennismaking. TEKST en FOTO'S: Jan Lückner

REWILDING EUROPE

Rewilding Europe heeft als missie om op grote schaal in Europa natuur te herstellen. Samen met lokale partners creëert Rewilding Europe een netwerk van natuurlandschappen van minimaal 100.000 hectare verspreid over Europa. Grote gebieden dus. Het grootste gebied in Spanje is 850.000 hectaren, 8,5 keer de Veluwe!

Op dit moment vallen 10 van dergelijke grote landschappen binnen het netwerk van Rewilding Europe en binnenkort wordt een 11de landschap opgenomen in het netwerk (Frankrijk).

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Rewilding Europe is als stichting in 2011 opgericht. In Café Oortjeshekken in de Ooijpolder, temidden van natuurgebieden als de Millingerwaard, de Groenlanden en de Bisonbaai, ondertekenden vier organisaties de oprichtingsakte van Rewilding Europe. Naast een Schotse en een Zweedse organisatie waren dat ARK Natuurontwikkeling (nu geheten ARK Rewilding Nederland), waar onze dorpsgenoot Wouter Helmer toen directeur van was, en het Wereld Natuur Fonds waar Frans Schepers destijds werkzaam was.

In het begin was Frans Schepers, die trouwens al meer dan 20 jaar in Beek-Ubbergen woont, parttime door het Wereld Natuur Fonds gedetacheerd bij Rewilding Europe. Vandaaruit is Rewilding Europe gegroeid tot de organisatie die het nu is. Inmiddels werken er 36 mensen, met 11 verschillende nationaliteiten.

WAT IS JOUW ACHTERGROND?

"Ik heb gestudeerd aan de Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School (nu Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein) in Velp. Ik ben dus ingenieur en heb altijd in de natuurbescherming gewerkt. Ik ben opgegroeid in Zuid-Limburg en als jongetje was ik altijd al in het veld en in de na-

tuur te vinden, vogels kijken. Toen wist ik dat mijn toekomst gelegen was in de natuur. Mijn passie is mijn werk geworden, en dat heeft voor- en nadelen. Je staat namelijk steeds 'aan.' Maar het mooie van de natuur is dat het super inspirerend is, je op gezette tijden ontzettend veel rust geeft en het is een prachtig en lonend onderwerp om aan te werken. Mijn eerste baan was bij het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en daarna bij de provincie Limburg. Een van de projecten die ik daar heb gedaan was het project Grensmaas (op de grens van Nederlands en Belgisch Limburg), dat na de overstromingen in 1993 en 1995 voortvarend ter hand werd genomen.

In 2000 ben ik overgestapt naar het Wereld Natuur Fonds en daar heb ik 14 jaar gewerkt en vooral grote internationale natuurprogramma's gedaan. Veel op reis, dat was wel heftig met twee jonge kinderen thuis.

Omdat Rewilding Europe zo'n voortvarende start had, werd de combinatie met het Wereld Natuur Fonds (met veel werk in zuidelijk Afrika) te zwaar. Ik moest een keuze maken en met pijn in mijn hart heb ik in 2014 ontslag genomen bij het Wereld Natuur Fonds en me helemaal gericht op het uitbouwen van Rewilding Europe. En daar heb ik nooit spijt van gehad."

WAT DOET REWILDING EUROPE?

"Rewilding Europe wil op grote schaal wilde natuur in Europa herstellen, op basis van een nieuwe visie waarbij de natuur veel meer haar eigen gang kan gaan, kijk bijvoorbeeld naar de buitendijkse gebieden in de Ooijpolder, of de Biesbosch. De tien landschappen die bij Rewilding Europe zijn aangesloten zijn niet in eigendom bij ons. Voor een deel van deze gebieden heeft Rewilding Europe de verantwoordelijkheid voor het natuurherstel, voor een deel doen de terreineigenaren, zoals nationale parken, het natuurherstel zelf met

support van en onder begeleiding van Rewilding Europe.

Het streven is om in 2030 in totaal 15 gebieden te ontwikkelen met een gezamenlijk omvang van meer dan 5 miljoen hectaren. Rewilding Europe verbindt zich aan deze gebieden voor een langere periode omdat de transitie van natuur een project van lange adem is. Echte impact heeft immers tijd nodig."

HOE ZIE JE DAN DE TOEKOMST VAN DEZE GEBIEDEN?

"In Nederland kennen we de problematiek van krimpregio's, maar dat is niets vergeleken met de situatie in veel andere regio's in Europa. Jonge mensen die geen herder meer willen worden of boer. Je ziet een enorme trek weg van het platteland naar de steden. Dat is al decennia lang aan de gang. Met alle gevolgen van dien voor de lokale gemeenschap, cultuur en ondernemerschap. Naast het weer terugbrengen van vooral wilde natuur, proberen wij in onze gebieden een lokale natuureconomie op te bouwen. Dus niet met subsidies, maar door het ondersteunen van nieuwe ondernemingen, geënt op het nieuwe, wilde natuurlandschap. Dan kan van alles zijn: van de ontwikkeling van accommodaties, tot de productie van lokale, traditionele producten. Van voorzieningen om wilde dieren te zien en te fotograferen, tot verandering naar een meer natuurlijk bosbeheer; er zijn vele verdienmodellen te bedenken. Al deze activiteiten dragen bij aan het vergroten van de identiteit en trots bij de lokale bevolking; op hun beurt zien lokale bewoners daarmee het belang van het wildere natuurlandschap. Om deze activiteiten te ondersteunen verstrekken wij goedkope leningen en trainen en helpen wij plaatselijke ondernemers met bijvoorbeeld het maken van businessplannen.

Een interessante ontwikkeling daarbij is dat we steeds meer een tegengestelde beweging zien: mensen die vanuit de steden weer terugkeren naar het platteland, om daar een bestaan op te bouwen. Wat ook enorm helpt, is dat natuurgerelateerd toerisme wel vier keer zo snel groeit als 'algemeen' toerisme.

Rewilding Europe®

Making Europe a Wilder Place

Frans Schepers bij foto's en emblemen van de verschillende landschappen van Rewilding Europe

gebouw Stella Matutina aan de Mgr. Suyslaan

Daarmee hebben onze gebieden een enorme potentie voor natuurtoerisme, mits we dit in de juiste vorm gieten en het kleinschalig blijft.”

WAT DOEN AL DIE MENSEN HIER OP KANTOOR?

“Op centraal niveau leiden wij het Europese initiatief op vele manieren, zoals de ontwikkeling van onze strategie, uitvoeringsaanpak, fondsenwerving en marketing. De dagelijkse ondersteuning van het werk in onze landschappen vormt het grootste aandeel. Ook is er veel technische kennis aanwezig, zoals op het gebied van rivierherstel, herintroductie van dieren, communicatie en ondernemerschap. Ook het verstrekken van leningen aan lokale ondernemers gebeurt vanuit Heilig Landstichting. Wij stimuleren het contact en de samenwerking van de verschillende Europese landschappen onderling, maar werken ook aan een groot Europees netwerk van inmiddels bijna 100 soortgelijke initiatieven.”

Rewilding Europe krijgt haar middelen van o.a. de Nationale Postcode Loterij, Europese Commissie, particuliere fondsen, bedrijven en vermogende particulieren.

DE VERHUIZING NAAR MUSEUMPARK ORIENTALIS

“Wij groeiden uit ons jasje op de Campus van de Radboud Universiteit en bij toeval werden we geattendeerd op het

pand Stella Matutina, een rijksmonument, dat eigendom is van Museumpark Orientalis. Het bleek goed te klikken tussen onze organisaties en met toestemming van de gemeente Berg en Dal mochten we het gebouw gaan huren. Afsproken werd dat het Museumpark de buitenkant zou opknappen, raamisolatie zou uitvoeren en een luchtverversingssysteem zou installeren. Vervolgens hebben wij de binnenkant van het gebouw opgeknapt en ingericht. Met hulp van professionele ontwerpers hebben we ons inziens een grote bijdrage geleverd aan het behoud en herstel van dit bijzondere cultureel erfgoed.

In totaal beschikt het pand nu over 28 werkplekken, twee vergaderkamers, een woonkamer en een keuken. En bij grotere activiteiten, bijvoorbeeld als we buitenlandse gasten hebben, kunnen we ook gebruik maken van de Piet Gerritszaal.

We zijn ontzettend blij met deze voor ons ideale werkplek. We zijn omringd door rust en groen, alhoewel dat wel wat natuurlijker mag in onze ogen, met meer inheemse planten en struiken. En, hoewel dit voor velen uit de buurt het ‘Stella gebouw’ zal blijven heten, hebben we ons kantoor ook heel toepasselijk een eigen, internationale naam gegeven: ‘Wild Quarters’.

Vacature.

Rewilding Europe heeft op dit moment een vacature voor een office manager. Liefst iemand die in de buurt woont. Interesse? Kijk dan op de website van Rewilding Europe: www.rewildingeurope.com.

DICHTERS IN ONS DORP

Een avond met dichters....

De afgelopen twee jaar hebben we al enkele drukbezochte literaire avonden georganiseerd in de Bosduivel. Op die literaire avonden hebben we vooral bekende schrijvers uitgenodigd om over hun werk te vertellen.

Naast de literaire ontmoetingen gaan we nu een poëzie-avond organiseren met relatief onbekende dichters. Waarom? We denken dat er ook voor poëzie voldoende aandacht en interesse is in Heilig Landstichting. Bovendien was het een van onze dorpsgenoten, Erwin van Geenen, zelf dichter, die dit aan ons voorstelde. We hebben drie dichters uitgenodigd en bereid gevonden om deze avond uit hun werk voor te dragen:

TEKST: Frans Wijnakker

- **Eva Jeune.** Zij publiceerde in maart van dit jaar haar eerste bundel, genaamd “Eclips”.
- **Erwin van Geenen.** Hij publiceerde ook dit jaar zijn eerste bundel: “Dan weet ik dat het avond is”.
- **Harry M.P. van de Vijfeijke.** Zijn eerste bundel, “Als rukwinden de waslijn beproeven” verscheen in 1986. Zijn laatste heet “Dooigewoonten” (2022).

Enkele regels uit hun werk:

Eva: *Ik heb nog nooit in platanen geleefd, ik hoor de hele dag hun verhalen (Syndroom)*

Erwin: *Vandaag begin ik de dag met youtube lezen en het kussen van mijn vrouw (een gewone dag)*

Harry: *Misschien is dat wel liefde, die mengeling die ik in mijn merg gewaar word. (misschien)*

Praktische informatie:

Wanneer: 4 oktober 2024 om 20.00 uur

Waar: Dorpshuis De Bosduivel zaal 2

Entree: De toegang is gratis.

Aanmelden: via de evenementenkalender van de dorpsvereniging: <https://dorpsverenigingheiliglandstichting.nl/>. Er is plaats voor 30 personen.

Om 21:00 uur is er een muzikaal Intermezzo,.

Heemkunde werkgroep

TEKST: Helma Nijenhuis

Onderzoek loopgraafcomplexen

Ten oosten van het dorp Heilig Landstichting zijn in de periode van september tot december 1944 herhaaldelijk schermutselingen geweest tussen Duitse patrouilles en geallieerde verdedigers.

In het gebied Westermerewijk en Oostermerewijk waren nog lang zichtbare bewijzen te vinden van de gevechten die daar hebben plaatsgevonden. Omdat alle terreinen behalve van het museumpark openbaar toegankelijk waren zijn alle restanten van loopgraven en schuilonderkomens in de loop van de 80 jaar geplunderd en daardoor niet meer zichtbaar. Het terrein van het museum zijn deze bewijzen nog redelijk intact gebleven.

Een werkgroep, onder leiding van Paul Klinkenberg, zal deze restanten opmeten en de komende maanden verder onderzoeken. Zij hebben de afgelopen jaren ook de Duivelsberg en de St. Jansberg onderzocht.

De Heemkundewerkgroep houdt u op de hoogte van de resultaten en verdere ontwikkelingen.

Herinnering bevrijdingswandeling

Op 13 september a.s. om 14.00 start de bevrijdingswandeling vanuit de Bosduivel.

(en bij voldoende aanmeldingen op zaterdag 14 september om 14.00 uur).

Aanmeldingen vindt plaats via anneliesvgunst@gmail.com

Informatie activiteiten

Let voor informatie over de activiteiten ter gelegenheid van Market Garden, zoals de landing van parachutisten in Groesbeek en de colonne van de historische voertuigen die van Groesbeek naar Nijmegen trekt, op de publicaties in de plaatselijke media.

zaterdag 8 oktober

8ste HLS golftoernooi

TEKST: Wim de Vries

Het traditionele golftoernooi voor inwoners van ons dorp wordt dit jaar gehouden op 8 oktober.

Natuurlijk vindt dit toernooi plaats op de golfbaan van het Rijk van Nijmegen in Groesbeek. Ook dit jaar is de organisatie in deskundige handen van Bert Peters. Zoals elk jaar maken we er een feestje van met als afsluiting de traditionele maaltijd in het restaurant van de golfbaan.

U kunt zich aanmelden voor dit achtste golftoernooi via: bertpeters@lijbrandt.nl

Lezing over Anna Maria van Schurman

TEKST: Marga van Schalkwijk

Anna Maria van Schurman was de eerste vrouw die in de collegebanken mocht zitten van de pas opgerichte universiteit van Utrecht in 1636. Bernard Vandeginste, hij woont in de buurt, schreef recentelijk een geromantiseerde biografie over haar en wil zijn boek graag aan geïnteresseerden uit Heilig Landstichting presenteren.

Wanneer: 18 oktober 2024

Waar: In de BOSDUIVEL dorpshuis van Heilig Landstichting

Aanvang: 20.00 uur

Kosten: 3,50 (inclusief kopje thee of koffie om 19.45 uur)

Aanmelden: Via de website van de dorpsvereniging (maximaal 40 personen)

Verdere informatie kunt u vinden op de site van de [Dorpsvereniging](#), waar u zich ook kunt aanmelden.

Vierdaagsegasten in ons dorpshuis

TEKST: Tony te Pas FOTO: Bert Peters

Voor dag en dauw fietsen zij naar de Wedren om na 30, 40 of 50 km wandelen naar de Bosduivel terug te keren. Douchen, beentjes hoog, drankje, lekker eten van Knaapfood uit Orientalis, en dan met de kippen op stok!

Ook dit jaar sliepen er zo'n dertig vierdaagselopers in ons dorpshuis. Van de grote en de kleine zaal waren slaapzalen gemaakt; in de vergaderzaal stond het bed van de nachtwaker. Een divers publiek hadden we: (oud-)militairen uit Duitsland, een groep lopers die elkaar van eerder in de Bosduivel kenden, een gezin, en een opa die als oud-wandelaar nu zijn dochter en kleindochter begeleidde. Wij herkenden veel gezichten van vorig jaar.

Een ploeg van 15 enthousiaste dorpsbewoners maakt dit mogelijk. De eerder ervaren gezelligheid zorgde ervoor dat bijna alle vrijwilligers zich dit jaar weer meldden. En als bleek dat iemand toch niet kon, dan werden de diensten probleemloos overgenomen. Al in december startte het bestuur van de Bosduivel met het aanvragen van de noodzakelijke vergunningen. Dat laatste staat onder druk, want de gemeente Berg en Dal wil af van dorps- en clubhuizen die zich opwerpen als vierdaagse hotel, vanwege oneerlijke concurrentie. Bovendien zouden er inmiddels

voldoende slaappleatsen in de gemeente zijn. Voor twee dorpshuizen ("Op de Heuvel" in Groesbeek en die van ons) wordt vooralsnog een uitzondering gemaakt omdat op die pleatsen al vele jaren vierdaagse opvang gerealiseerd wordt.

De week verliep heel soepel. Het contact met onze gasten was goed, er werden weer stapels pannenkoeken en vele eieren gebakken, en elke middag stond de soep klaar. Het was lekker weer om ook gezellig buiten te zitten. Vanwege de hitte werden op de laatste dag de wandelingen ingekort maar toch viel niemand van onze gasten uit. Iedereen kwam met de welverdiende medaille en de gladiolen binnen.

Van de opbrengst worden aanpassingen in het dorpshuis gedaan in het kader van onderhoud en verduurzaming. Hopelijk kunnen we ook in 2025 weer vierdaagselopers in het dorp verwelkomen. Aan de vrijwilligers zal het in ieder geval niet liggen. Wil je je voor volgend jaar aansluiten bij ons team? Welkom! Mail naar debosduivel@gmail.com.

Kledingswap Heilig Landstichting

Op vrijdagavond 4 oktober organiseren we opnieuw een (herfst!)kledingswap in ons dorpshuis de Bosduivel.

Nieuwbouw IrisZorg

TEKST: Vera Mattijssen

IrisZorg is een organisatie die mensen met verslavingsproblematiek behandelt en helpt bij hun herstel. Zij is van plan in 2025 een nieuw behandel- en expertisecentrum te bouwen aan de Panovenlaan. Op 20 juni en 2 juli jl. waren er voorlichtingsavonden voor omwonenden, waar 7 bewoners van Heilig Landstichting gebruik van maakten.

Sauna de Thermen op de Panovenlaan is permanent gesloten. Het terrein is aangekocht door vastgoedbelegger Dunavast B.V., die samen met IrisZorg en een architectenbureau werkt aan een nieuwe bestemming. Op de inloopavonden waren vertegenwoordigers van alle drie de partijen aanwezig om toelichting te geven en vragen te beantwoorden.

Het bestaande saunagebouw is oud en niet goed duurzaam te verbouwen, en wordt daarom gesloopt. De nieuwbouw zal bestaan uit een gebouw van twee verdiepingen rond twee binnenpleatsen, waarbij de basisgedachte van de architect de structuur van een klooster is. In deze nieuwe kliniek komen 56 eenpersoons cliëntenkamers van 16 m² met eigen sanitair, verdeeld over 6 units. Iedere unit heeft een woonverblijf en een keuken. De mensen van IrisZorg lichten toe dat het gaat om een behandelcentrum; niet om een permanente woonvoorziening. De cliënten zijn mensen met een verslaving, al dan niet in combinatie met psychiatrische problematiek. In het kader van hun behandeling verlaten zij tijdelijk hun thuissituatie en worden zij 3 weken tot 3 maanden opgenomen. Deze vorm van zorg is niet nieuw, en IrisZorg biedt deze nu al aan in Tiel, Zevenaar en Wolfheze. De laatste twee locaties gaan sluiten en de twee behandelteams integreren tot één nieuw team. In totaal gaat dat om zo'n 100 medewerkers. De nieuwbouw betekent een grote verbetering in de huisvesting.

Op de vraag of inwoners van Heilig Landstichting veel gaan merken van het nieuwe behandelcentrum is het antwoord dat dat naar verwachting niet het geval zal zijn. De cliënten volgen een programma dat een groot deel van de dag inneemt en voornamelijk op eigen terrein plaatsvindt. Er komt een sportvoorziening, maar men zal wel aangemoedigd worden te gaan wandelen. De cliënten koken zelf en eten binnen de eigen unit. Op vaste momenten kunnen zij bezoek ontvangen, ook van hun eventuele kinderen, en soms gaan zij in het weekend naar huis. Het is goed te beseffen dat het hele traject is gericht op integratie van de cliënt in zijn of haar eigen woonomgeving en niet in de zorgomgeving. De therapie vindt plaats op vrijwillige basis. Toch hebben twee van de zes units een (semi)gesloten karakter. Opname in een gesloten unit vindt plaats in het belang van- en in overleg met de cliënt zelf. Het naastgelegen Pro Persona is een andere organisatie, die IrisZorg graag verwelkomt op de Panovenlaan.

Naar verwachting ontvangt het nieuwe centrum in de zomer van 2026 de eerste cliënten. Als het gebouw klaar is komt er een open dag. In de tussentijd houden IrisZorg en het bestuur van de Dorpsvereniging contact over de voortgang van het project.

We richten een gezellige ruimte in: reken in ieder geval op kleedkamers, een passpiegel, een kledingrek om je kleding op te hangen en tafels om je kleding uit te stallen. En natuurlijk koffie / thee en fris en iets lekkers.

Als je mee wilt doen, neem vooral je vriendinnen of groepje binnen of buiten het dorp mee. Zoek een paar kwalitatief goede kledingstukken (zomer of winter) en/of sieraden (bijvoorbeeld kettingen, oorbellen) /accessoires (bijvoorbeeld tassen, riemen, hoeden) uit en neem die mee.

Ter plekke heb je de gelegenheid om je kleding/ accessoires uit te stallen en op je gemak rond te kijken en wat te passen in de kleedkamers en mee te nemen. Doelgroep: meisjes (14+) en vrouwen

Zaterdag 9 november 2024 van 15.00 - 18.00 uur in de Bosduivel

Meenemen: een paar kledingstukken en/of accessoires en je burens en vriendinnen.

Nieuwe bewoners**

Erwin van Motman en Ilari Hoevenaars | Meerwijkselaan

Als ik aan kom fietsen door de openstaande poort, waarnaast een paar rood-witte afzethekken staan, blijft mijn voorwiel steken in het grind. Ilari ziet me zwoegen, knikt bemoedigend en loopt naar me toe vanuit de schuur met sedumdak, die deels in de aarde ligt verzonken. Hij verontschuldigt zich voor zijn 'shabby' kleding: T-shirt en korte broek. Vandaag is de gasleiding weggehaald, vandaar dat het fietspad deels was afgezet. Voor de veiligheid. TEKST: Marian Habets

Directeurswoning

Het huis waarin Ilari Hoevenaars (62) en zijn partner Erwin van Motman (56) sinds december 2023 wonen, ligt aan de Meerwijkselaan. Het is als het ware ingebed in Museumpark Orientalis. Het was ooit de directeurswoning van het toenmalige Bijbels Openluchtmuseum. De bouwstijl is vertrouwd, en zoals meerdere gebouwen in en rond het Museumpark, is het huis in de jaren twintig ontworpen door architect Charles Estourgie. Bijna vijftig jaar later nam zoon Emile Estourgie de verbouwing op zich.

Het huis, monumentaal maar toch geen monument, is in ere hersteld door de huidige verbouwing die bijna twee jaar heeft geduurd. Sinds 1970 was er niet veel meer aan gedaan. Ilari vertelt dat het een hele uitdaging is geweest om het huis van het een-na-laagste naar het bijna hoogste energielabel te krijgen. Door de isolatie aan de binnenzijde is de oppervlakte in huis wel een stukje kleiner geworden. En ze zijn dus van het gas af.

Erwin is er vanavond niet bij, hij repeteert op dit moment met zijn koor Erwin's Gospel in de educatieruimte in Museumpark Orientalis. Het koor heeft als repertoire een cross-over van gospel naar pop, soul en r&b. Afgelopen mei heeft Erwin het koor opgericht en is daarmee al flink aan de weg aan het timmeren hier in de buurt. Op Open Monumentendag, 15 september aanstaande, treedt Erwin's Gospel meerdere keren op in het Museumpark. Erwin geeft ook individuele zangles; hij is zelf zanger en treedt op grote en kleinere podia op, met zijn koren, met een moderne gospelgroep of als achtergrondzanger. Erwin, die ook nog componeert, is de creatieve van hen tweeën, aldus Ilari.

Spreken

Ilari vertelt dat Erwin het goed vindt dat hij namens hen beide in dit interview spreekt. Hij zegt meer een prater te zijn dan Erwin die meer de stille kracht in huis is. Vergeleken met Ilari ben je eigenlijk al gauw minder welbespraakt als je hoort wat zijn werk behelst: hij is stemacteur en voice-over voor de meest uiteenlopende tv-programma's en reclames; hij spreekt luisterboeken in en is stemcoach. Eerder in zijn carrière sprak hij kranten en tijdschriften in voor blinden en slechtzienden, was hij radionieuwslezer bij het ANP, reisleider, en steward op cruiseschepen en bij Lufthansa.

Zijn stem klinkt inderdaad vertrouwd, we hebben hem allemaal wel eens gehoord. Hij demonstreert even zijn zwaardere Hornbach-stem: 'Maak er dan jouw project van...!'

Voor zijn werk moest hij vroeger veel reizen voor de opnames, maar inmiddels hebben Ilari en Erwin een eigen studio in de kelder. Daar maakt Ilari 95% van de opnames zelf.

De laatste jaren ligt in zijn vak kunstmatige intelligentie op de loer, waardoor de vraag naar zijn stem aan het afnemen is. Hij ervaart het als een natuurlijke manier van afbouwen.

Hoezo Heilig Landstichting?

Ilari is geboren en als enig kind opgegroeid in Oss, waar zijn Finse moeder en Utrechtse vader waren neergestreken. Zijn vader was zeekapitein en 'kaapte' zijn moeder weg uit Finland.

Voor Ilari was Nijmegen de dichtstbijzijnde leuke stad, maar voor zijn carrière bleek het beter om eerst een tijd naar Amsterdam te gaan. Daar heeft hij 25 jaar gewoond.

Erwin en Ilari hebben elkaar zo'n zes jaar geleden ontmoet in hartje Amsterdam, waar ze allebei een appartement hadden 'met hele kleine balkonnetjes'. Als natuurmensen

misten ze in Amsterdam op een gegeven moment toch het groen en de rust. Erwin groeide op in een groot gezin in Hattem, in een bosrijke omgeving, terwijl Ilari met zijn Finse roots ook een sterke binding met de natuur heeft.

De omgeving van Nijmegen was voor hen de aangewezen plek om naartoe te verhuizen. Van die mooie woonplek in de natuur genieten ze nu enorm. In hun tuin staat tegen de helling een fraai houten tiny house, in eerste instantie voor hun eigen gasten, maar inmiddels verhuren ze het ook via Natuurhuisje en Airbnb. Het woonhuis is duurzaam verbouwd, de onderhoudsarme tuin biedt vooral ruimte aan inheemse planten, voor de biodiversiteit. De hazelworm en aardhommel zijn inmiddels gespot.

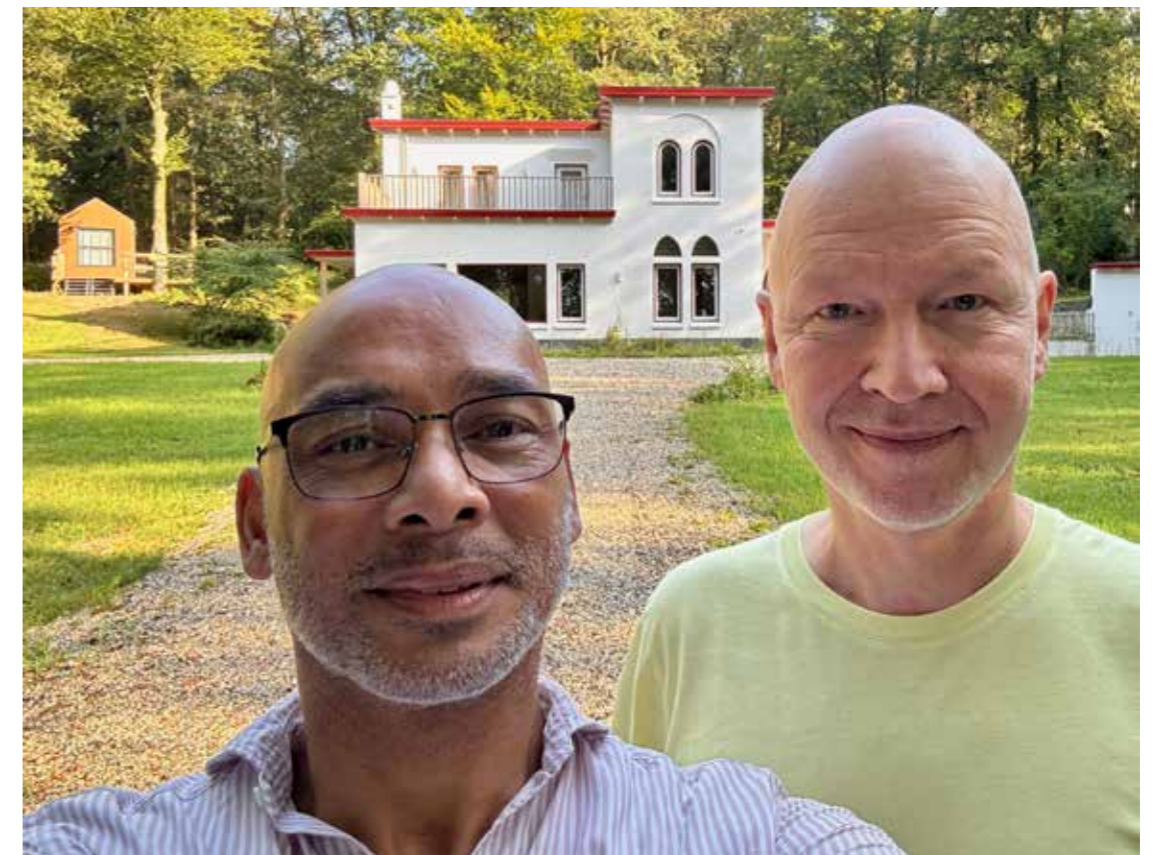
Welkom

Ilari en Erwin hebben al veel fijne ervaringen met de mensen in de buurt. Toen het huis nog niet bewoond was bleken er ineens krakers in te zitten die al bezig waren de sloten te vervangen. De overburen hadden het gelukkig snel in de

gaten en grepen in. Het kon daarna zelf worden opgelost door Erwin en Ilari. Als burens heb je elkaar echt nodig. Zij ervaren de dorpsgemeenschap als heel vriendelijk, ze voelen zich welkom. De ontspannen sfeer op het stembureau in de Bosduivel was een aangename verrassing, net zoals het kennismakingsbezoek en het smakelijke welkomstcadeau van straatcontactpersoon Tony.

Erwin en Ilari zijn inmiddels lid van de dorpsvereniging, alleen nog geen actieve deelnemers aan activiteiten. Deel uitmaken van een gemeenschap vinden ze prettig en ze hebben om die reden ook ingestemd met een interview. Aan de andere kant willen ze ook rustig de kat uit de boom kijken en hun privacy bewaken. Ilari vindt het heel leuk dat Erwin zijn eigen koor in het Museumpark heeft opgezet en daarmee de verbinding al aan het maken is.

Hoe ze in Heilig Landstichting gekend willen worden? 'Dat we ons kleurrijke steentje hebben bijgedragen door het huis met liefde te renoveren'.

Erwin en Ilari

BLOEMKOOLSOEP (KOUD)

Tekst en foto's: Dorothé Derks

Een lekkere koude soep voor een warme (na)zomeravond.
Bereidingstijd 25 minuten en 2 uur wachttijd.

Ingrediënten voor 4 personen

Soep

- 1 grote ui
- 1 bloemkool
- 1 appel
- olijfolie
- paar takjes tijm
- 1 liter groentebouillon
- 1 dl slagroom of kokosroom
- zout en peper

Topping

- Parmezaanse kaas of gistvlokken
- witte amandelen
- verse basilicum
- olijfolie

Bereidingswijze

- Hak de ui klein, verdeel de bloemkool in kleine roosjes, verwijder het klokhuis van de appel en snij deze klein.
- Verhit olijfolie in de pan en bak de ui op hoog vuur. Voeg bloemkool en appel toe en roer goed door. Voeg takjes tijm en bouillon toe. Kook dit samen ca.10 minuten.
- Verwijder de takjes tijm. Pureer de soep met een staafmixer of blender en voeg peper en zout toe. Laat de soep afkoelen tot kamertemperatuur en plaats nog 1 uur in de koelkast.
- Dien de soep koud op en garneer met de topping: geraspte Parmezaan of gistvlokken, gecrunchte amandelen, basilicumblaadjes en olijfolie. Voeg eventueel slagroom of kokosroom toe. Heerlijk met geroosterd desembrood.

Smakelijk eten.

Ik geef de pollepel door aan Cecile Buzing.

vegetarische recepten estafette

Met een groepsapp samen de zorg voor je buurtgenoot oppakken 'Cuisine pour Josine'

In onze Dorpsagenda 2024-2028 is zorgzaamheid één van de kernthema's: hoe kunnen we omzien naar elkaar en als dorpsbewoners medeverantwoordelijkheid dragen voor elkaars welzijn? Bijvoorbeeld als je buurvrouw of buurman kortere of langere tijd in een zorgafhankelijke situatie is. TEKST: Vera Mattijssen

Ongetwijfeld is er al een hoop burenhulp in ons dorp. Maar met een zorgvraag naar je burenschappen is best moeilijk. En omgekeerd weten we soms niet goed of en hoe we een oudere buurtbewoner kunnen bijstaan, op een manier die ook vol te houden is. Twee dorpsbewoners hebben ervaring met een zorggerelateerde WhatsApp groep en zijn bereid ons daarover te vertellen. In zo'n groepsapp stemmen een aantal burenschappen die (mantel)zorg verlenen samen af over de situatie.

'Vraag van Ineke'

Ineke van der Avoort is 82 en woont ruim 40 jaar in ons dorp. Twee jaar geleden had zij een ernstig ongeval waarvan het herstel lange tijd duurde. Eenmaal weer thuis kreeg zij dagelijks thuiszorg en deden haar dochters onder meer de boodschappen. Zelf autorijden kon zij niet meer. Maar zij moest, of wilde wel regelmatig ergens naar toe, bijvoorbeeld naar de huisarts. Buurvrouw Willeke Termeer vatte het plan op om met nog zes andere buurtgenoten een WhatsApp groep aan te maken. Hierin kon Ineke vragen of iemand haar kon rijden als ze vervoer nodig had. Ook een dochter van Ineke kwam in de appgroep. Het ging om planbare afspraken, waarbij het initiatief bij Ineke lag. De groepsapp heette dan ook 'Vraag van Ineke'. Zij werd op die manier door haar burenschappen naar menige afspraak in de nabije omgeving gereden. Het was een uitkomst in die lastige periode. Inmiddels is Ineke geleidelijk weer aangesterkt. De thuiszorg is nagenoeg afgerond. En zij wandelt weer door ons dorp en geniet van de vele mensen die haar toezwaaien of aanspreken. "Als ik het gezellig vind kan ik best veel", aldus Ineke. En de groepsapp, wat is daarmee gebeurd? "Die is stilzwijgend verlengd", legt Ineke uit. Nog steeds kan zij een beroep doen op haar burenschappen voor lokale taxi'tjes. De groepsapp blijft een verbindende factor. Soms appt iemand "Hoe is het met je, Ineke? We hebben je al even niet meer gehoord".

'Cuisine pour Josine'

Josine de Groot (77 jaar) werd een jaar geleden op haar fiets aangereden door een automobilist die haar geen voorrang verleende. Meerdere botbreuken en een klaplong waren het gevolg. Na een aantal weken ziekenhuis en revalidatie mocht Josine naar huis. Een bed beneden werd geregeld

en de thuiszorg kwam tweemaal per dag, rond de tijden van opstaan en naar bed gaan. Maar daarmee was Josine er nog niet, want beperkt gebruik van haar armen, pijn en een matige conditie speelden haar nog parten. Een vriendin vatte het plan op om samen met zes andere vriendinnen en buurvrouwen een WhatsApp groep op te richten. Het doel was via die app te organiseren dat Josine iedere dag een warme maaltijd kreeg. De groepsapp kreeg de toepasselijke naam 'Cuisine pour Josine' en functioneerde naar tevredenheid gedurende een aantal weken. Josine was voorzien van smakelijke warme maaltijden, en van een dagelijks bezoekje van de kok-buurvrouw/vriendin die soms ook gezellig bleef eten. Josine was zelf geen deelnemer in de groepsapp. De groep koos er namelijk voor haar qua warm eten helemaal te ontzorgen. En Josine hoorde mondeling wie er de volgende dag met de maaltijd zou komen.

Maar wat nu als er plotseling iets gebeurde? In noodgevallen kon Josine de thuiszorg bellen. Daarnaast sprongen haar kinderen bij. Zij deden bijvoorbeeld de autoritjes naar het ziekenhuis, en hielpen bij de administratieve rompslomp waarmee je na een ongeluk te maken krijgt. Boodschappen bestelde Josine via een supermarktketen. Handig was de sta-op stoel die zij huurde bij de firma Gaertner op de Heyendaalseweg in Brakkenstein.

Hoe was het voor Josine om hulp te ontvangen van haar burenschappen en vriendinnen? Heel fijn! Al maakte zij wel de afweging of zij hen niet te veel tot last was. Dat speelde bijvoorbeeld in december rond de feestdagen. Waar zij ook goede herinneringen aan bewaart: hoe prettig het was als iemand uit de buurt een wandelingetje met haar meemaakte toen zij daaraan toe was in haar revalidatietraject. Het totale herstel heeft wel een half jaar geduurd, maar inmiddels maakt Josine het gelukkig weer goed.

Hoe kun je zelf aan de slag gaan?

Er zijn verschillende manieren waarop een soortgelijke groepsapp aangezwengeld en ingericht kan worden. Wat opvalt in beide voorbeelden is dat het daar gaat om een relatief kleine, goed omschreven en planbare zorgtaak (lokaal

vervoer, en de warme maaltijd), die uitgevoerd wordt door een groep van zes à zeven mensen. Deze factoren dragen waarschijnlijk bij aan de slagingskans van zo'n project. Door de welomschreven taak weten alle partijen waar ze aan toe zijn. En met een groep is de continuïteit van de zorg beter te waarborgen dan wanneer één persoon die uitvoert. Er zijn ook verschillen. Binnen de ene groepsapp ligt het initiatief bij de zorgontvanger, bij de andere juist niet. En waar de één gaat over een incidentele taak, is de andere juist dagelijks. Behalve het opstarten vraagt ook het beëindigen van een

groepsapp om een plan. En bedenk tevoren wat je afsprekt over de gemaakte kosten. In plaats van Whatsapp zijn er ook specifieke zorg gerelateerde apps verkrijgbaar, zoals 'Caren Zorgt', een app voor mantelzorgers, en 'Klender' voor gezamenlijk agendabeheer.

Hopelijk kunnen deze ervaringen andere mensen inspireren. Reacties zijn van harte welkom, evenals andere voorbeelden van zorgzaamheid in de buurt. oorschelp@ gmail.com

Op kleine beestjesjacht met Wouter

TEKST en FOTO's: Lies van Campen, Tiny Wigman, Helen van der Ven

Wouter Helmer gaat een enorm dikke boomschijf omdraaien en wij staan in een kring verwachtingsvol om hem heen. Wat gaan we zien? Krioelend leven aan slakjes, pissebedden, duizendpoten...Ooit van een mierenpissebed gehoord en een zwervende akkerslak? Die hebben we mooi gescoord voor onze bioblitz!*

Zo gaan we op 18 augustus op ontdekkingsreis door de tuin van Els en Theo de Witte. Het is een mooie mix van bloemperken, moestuin, vijver en composthoekjes. Bijen, vlinders en zweefvliegen gaan van bloem naar bloem. Leuk, die bijvliegen! Het lijken bijen, maar het zijn vliegen. Dat kun je zien aan de vleugels.

Er zijn ook bloemen die door de insecten worden overgeslagen, dat zijn cultuurvarianten en minder aantrekkelijk. Al onze ervaringen proberen we op te slaan in ons geheugen.

“Iphones in de aanslag! Klaar?”

Op weg naar de tuin van Victor in de Koning Davidlaan kijken we naar het blad van verschillende soorten bomen. Verkleuringen en gangetjes in het blad blijken het werk van mineerders te zijn, minuscule motjes, vliegjes en wespjes. En de kampioen onder de bomen is...de inlandse eik! Hij is de gastheer van maar liefst 450 insectensoorten. Ieder blad is een studie waard! Daar steekt de Amerikaanse eik schril

bij af, met zijn 7 soorten! Maar ja, hij is dan ook een nieuwkomer.

Voldaan keren we terug naar het Dorpshuis, waar ons buiten onder de bomen nog een heerlijk kopje koffie wacht. Dankzij Wouter, onze geweldige gids, gaan we met een schat aan informatie naar huis. Onze soortenlijst van het dorp is met 13 waarnemingen gegroeid. We zitten nu (26 aug) op 1369 soorten. Dat belooft wat voor de komende tijd, nu we weer zoveel gericht hebben leren kijken. Op naar de 1500 soorten!

* Bioblitz: bio staat voor biodiversiteit, blitz voor afgebakende periode.

Ons doel is om met elkaar in ons dorp zoveel mogelijk verschillende soorten dieren en planten te zoeken. We hebben daarvoor een app Obsidentify, daarmee maken we foto's en voeren we de waarnemingen in. We zijn op 1 januari 2023 begonnen en hopen op 31 december 2024 de 1500 soorten te hebben bereikt. Er zijn 215 dorpsgenoten die meedoen. Je kunt je altijd nog aansluiten.

Herwi Rikhof Ridder in de Orde van Oranje Nassau

TEKST: Wim de Vries

Herwi Rikhof met onderscheiding en bloemen

Emeritus hoogleraar de heer H.W.M.(Herwi) Rikhof uit Heilig Landstichting is op 26 april door burgemeester Mark Slinkman geridderd in de orde van de Oranje Nassau.

Vanaf 1981 was hij vrijwillig-pastoraal werker in Millingen aan de Rijn, waar hij na zijn priesterwijding in 1983 nog enkele jaren als pastor de werkzaamheden voortzette. Hij is auteur van meerdere boeken. Boeken waarvan de opbrengst volledig ten goede komt aan de caritas projecten van de ridderorde. Lokaal is em. prof. dr. Rikhof sinds 2012 actief lid van de Nijmeegse Adelbertkring, binnen deze kring delen de leden inzichten over wetenschap en geloof met elkaar.

Na zijn emeritaat is hij gevraagd om in 2011 pastor te worden van de Cenakelkerk in Heilig

Landstichting. Zijn preken, overwegingen en lezingen zijn helder, menselijk en geplaatst binnen de huidige tijd. Alle vergoedingen die hij voor dit werk krijgt stelt hij ter beschikking aan een studiefonds voor priesterstudenten. Dankzij zijn inzet is de Cenakelkerk onderdeel geworden van het Grootste Museum van Nederland. Een initiatief dat het religieus erfgoed van Nederland wil ontsluiten, van kerk en synagoge tot moskee. Daarmee wordt deze prachtige kerk (met hem als gids) onder de aandacht gebracht van vele bezoekers, gelovig en niet gelovig. Zijn talloze bijdragen aan de wetenschap, maatschappij en christelijke geloofsgemeenschap in Nederland en daarbuiten werden gehonoreerd met een benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

80 jaar Bevrijding

TEKST: Jan de Koning

De bevrijding van Nijmegen en directe omgeving tussen 17 en 20 september 1944 was te danken aan de inzet van de 82ste All American Airborne Divisie en het 30ste Britse Army Corps. Het was wel een militaire operatie, maar je zou het ook een daad van naastenliefde kunnen noemen om zo ver van huis en haard onbekenden een beter leven te willen bezorgen door hen te bevrijden van de tirannie van een bezetter.

De prijs van de bevrijding

Bij de verovering van de bruggen en daarmee de bevrijding van Nijmegen vielen bij de pelotons van beide eenheden 72 doden. Maar de gevechten rond Nijmegen eisten ook van andere eenheden veel slachtoffers. In ons dorp ontstonden 2 Britse oorlogsgraven.

Niet alleen soldaten waren slachtoffer. In februari eiste het 'vergissings'bombardement van Nijmegen 800 burgerslachtoffers. In september werd Nijmegen dan wel bevrijd, maar de doorstoot naar het noorden mislukte, Nijmegen werd een frontstad en werd maandenlang bestookt met bommen en granaten. En opnieuw verloren vele honderden burgers het leven.

De herinnering levend

Op allerlei manieren wordt de herinnering aan de bevrijding en de prijs die daarvoor betaald moest worden, levend gehouden. Zo erfde Bart Janssen van zijn oma een doos met bidprentjes, rouwkaarten, krantenknipsels en meer documentatie over de Nijmeegse oorlogsslachtoffers. De doos werd de opmaat naar twee boeken, waarin hij de herinneringen en dramatische verhalen van honderden nabestaanden, vrienden, klasgenoten, burens en bekenden van de vele burgerslachtoffers heeft opgetekend.

Een werkgroep, onder leiding van Paul Klinkenberg doet nog steeds onderzoek naar de restanten van loopgraven en schuilonderkomens op het terrein van Museumpark Orientalis. Zij zijn in het landschap op zoek naar herinneringen aan de vele schermutselingen tussen Duitse patrouilles en geallieerden in het gebied Ooostermeerwijk en Westermeerwijk. Zij hebben de afgelopen jaren ook de Duivelsberg en de St. Jansberg onderzocht.

Ter gelegenheid van de herdenking van 80 jaar bevrijding hebben de stichting Groesbeek Airborne Vrienden en de stichting Ons Historisch erfgoed Tweede Wereldoorlog een vlag laten ontwerpen met de emblemen van de 82ste All American Airborne Division en het 30ste Britisch Army Corps. Bij de vlag hoort ook een 'bevrijdingshymne'. De vlaggen zijn direct te bestellen bij fggeertsen1932@kpnmail.nl.

Bevrijdingsactiviteiten

In en rond Heilig Landstichting worden ter herinnering aan de 80 jarige bevrijding diverse activiteiten georganiseerd.

Op 6 SEPTEMBER, om 20:00 uur (inloop: 19.45 uur): geeft Frans Geertsen een lezing over 80 jaar operatie Market Garden. Hij laat unieke foto's uit de Nijmeegse, de Groesbeekse en de eigen persoonlijke archieven zien. De lezing is in de Bosduivel en kost € 4,- inclusief koffie en thee. Aanmelden bij helmanijenhuis@kpnmail.nl van de Heemkundewerkgroep.

Op 13 SEPTEMBER om 14:00 uur, organiseert de werkgroep Natuur en Cultuur een bevrijdingswandeling langs plaatsen in ons dorp die in september 1944 belangrijk waren en waar historische panelen zijn geplaatst. Speciale aandacht voor de omgekomen bewoners waaronder ook kinderen. Voor jongeren of werkenden wordt de wandeling (bij voldoende belangstelling) herhaald op zaterdag 14 september om 14.00 uur. De wandeling start bij de Bosduivel en kost € 3,-. Aanmelden bij anneliesvgunst@gmail.com.

Op 17 SEPTEMBER: om 14:00 uur vindt de onthulling plaats van het beeld van een parachutist bij restaurant Konbanwa. Het beeld is zo'n 10 jaar geleden uit een oude boom gezaagd. De stichting Groesbeekse Airborne Vrienden heeft het beeld laten restaureren en organiseert de onthulling. Locatie: Nijmeegsebaan 53, Heilig Landstichting.

Op 11 OKTOBER: om 14:00 uur geeft Bart Janssen in samenwerking met het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis een presentatie in de Bosduivel, waarin hij aandacht besteedt aan de honderden burgerslachtoffers die tijdens de bevrijding in Nijmegen vielen. Bart doet al meer dan 30 jaar onderzoek naar het verdriet en de ellende die WOII teweeg heeft gebracht. Van zijn hand verschenen twee boeken: "De pijn die blijft" (2005) en "Het verdriet van Nijmegen" (2019).

Data en locaties

Dinsdag 17 september

Cenakelkerk
Pastoor Rabouplein 1,
Heilig Landstichting

Woensdag 18 september

Hervormde kerk Groesbeek
Kerkstraat 18, Groesbeek

Donderdag 19 september

Kapel Stichting Dominicanen
klooster Huissen
Stadsdam 1, Huissen

Deze concertreeks wordt georganiseerd door het Vrijheidsmuseum in samenwerking met Beatrix Smit en het Dominicanenklooster Huissen.

De concerten worden mede gefinancierd door:

VRJHEIDSMUSEUM **DOMINICANEN KLOOSTER**

Herdenkingsconcert

80 jaar Market Garden

€ 7,50 p.p.

- foto's uit de oude doos:
 - jeugd uit Heilig Landstichting voor de smeerbrug.
 - soldaten van het Britisch Army Corps voor de trein
- omslagen van de boeken van Bart Janssen:
 - De pijn die blijft
 - Het verdriet van Nijmegen
- het monument voor de gevallen
- flyer met aankondiging van herdenkingsconcerten
- de vlag met de emblemen van de 82ste All American Airborne Division en het 30ste Britisch Army Corps.

Nieuwe bewoners***

Jos Derksen | Simonlaan

Het pleintje aan de Simonlaan heeft iets heel gezelligs. In de voortuin van het huis waar ik aanbel staat een tuinbank. Jos Derksen drinkt daar regelmatig 's morgens een kopje koffie met een of meer buurtgenoten. "Lieve, gezellige mensen allemaal, met wie ik al snel nadat ik hier kwam wonen een leuke klik had." TEKST: Jan de Koning

Na de oude, een beetje vervelozige voordeur, is het huis binnen verrassend modern verbouwd en ingericht. "Toen ik hier de eerste keer binnenkwam was het tamelijk gedateerd, zal ik maar zeggen. Maar toen ik er de tweede en derde keer was, kon ik daar steeds beter doorheen kijken en uiteindelijk begon ik het licht te zien. Alles eruit en opnieuw beginnen, dacht ik. Hier en hier waren rollagen," wijst Jos, "die zijn er als eerste uitgehaald, de dansende vloer is vervangen, de keuken volledig gerenoveerd, er is nieuw isolerend glas, alle muren zijn opnieuw gestukt en op het dak liggen nu zonnepanelen." Jos is een handige klusser, maar beter nog in organiseren en coördineren van de gespecialiseerde bedrijven die de verbouwing hebben uitgevoerd. "Van 1 februari tot half mei ben ik met die verbouwing bezig geweest; 14 mei ben ik verhuisd en drie dagen later vertrokken voor een reis door de VS."

Per camper trok Jos van Denver naar Las Vegas en San Francisco, via Mesa Verde en zo'n 11 nationale parken, de Grand Canyon, Yosemite, Bryce en Sequoia park. "Amerika was een kinderdroom die uitkwam, met cowboys en indianen, en de wind die de tumble weeds over de prairie jaagt." Reizen is een grote passie van Jos: Australië, Nieuw Zeeland, Japan, Peru en Afrika. Er zijn maar weinig delen in de wereld waar hij niet is geweest. "Zuid-Amerika trekt me niet zo, maar de beklimming van de Kilimanjaro in 2018 daarentegen was een fascinerende ervaring."

"Hoe heb je tussen al die reizen door nog tijd gevonden om te werken?" vraag ik.

"Ik heb altijd van 8 uur 's morgens tot 6 uur 's avonds gewerkt en in de avonden en weekenden per definitie geen moment aan het werk besteed. Daardoor kon ik elk jaar wel een maand op pad en was er nog tijd genoeg over voor enkele andere hobby's." Jos heeft in 2020 zijn fysio- en haptotherapiepraktijk verkocht en is toen, naar eigen zeggen, ongeveer met pensioen gegaan. "Ongeveer, omdat ik tot vorig jaar nog twee dagen in de week heb gewerkt en

Jos Derksen

nu nog steeds op één dag in de week een paar oud-cliënten behandel. Sinds 1979 heb ik drie generaties behandeld en na 44 jaar stond er een lange rij van oud-cliënten bij mijn afscheid." Nee, vervelen staat niet in Jos' woordenboek. Ook is hij niet in een zwart pensioengat gevallen. Hij leeft bovengemiddeld gezond en sportief, en klust graag aan zijn huis.

"Maandagochtend ben ik bezig in mijn moestuin in Hatert. Ik zorg dat er altijd verse groenten in huis zijn, 's zomers uit de tuin en 's winters van de markt. Woensdag is mijn visochtend, tenminste als het goed weer is. En elke dinsdagmiddag kook ik voor zeven licht demente bejaarden in de Leurse Hof in Wijchen." Jos is namelijk niet alleen fysiotherapeut, maar ook gecertificeerd chef-kok. Hij kookt al meer dan 30 jaar bij kookclub CCN (Cuisine Culinaire Nijmegen) in de Molukkenstraat. "Ik kook elke avond zelf of samen met mijn partner die in Nijmegen woont. Vanavond staat een zelfgemaakte tomatensoep op het menu, gevolgd door breekboontjes, aardappels en gebakken griet. Het water loopt me al in de mond."

Ook op dagen dat er niet gevestigd, getuiniert of gekookt wordt, zit Jos niet stil. Zo heeft hij afgelopen week na twee kilometer zwemmen in de Lentse plas, nog 'even' een paar uur tot zonsondergang gekanood. Vóór de coronatijd deed hij nog regelmatig een triatlon. Nu hij gepensioneerd is, oriënteert hij zich ook op meer maatschappelijke activiteiten. Zo zou hij wel een tijd in een hospice willen werken, of bij de Zonnebloem. Zijn ambities als host of suppoost in een museum heeft Jos voorlopig nog niet kunnen realiseren. "Geen doorkomen aan bij die musea. Bij een sollicitatie kreeg ik na een half uur al 38 verschillende taken opgedragen; nou dat werd me toch iets te veel van het goede. Soms is het wel vermoeiend om zoveel passies te hebben en dan moet ik wel oppassen dat het niet te veel wordt. Het Zwitserlevengevoel

moet wel blijven, het gevoel van vrijheid en niet-werken. Dus ik blijf rustig rondkijken."

Sinds een paar jaar is er een nieuwe dimensie in het leven van Jos gekomen. "Cato is niet alleen zo lief omdat ik haar opa ben, maar iedereen zegt dat het echt zo is. Ik ben dan ook ontzettend trots op mijn dochter en schoonzoon als ik zie hoe zij de opvoeding van Cato aanpakken. Niet dat ik een vaste opdag heb, maar als ze me nodig hebben dan ben ik er. En als ze hier op bezoek zijn is het feest. Dan heb ik ook nog een zoon en schoondochter die in Delft wonen. Die zijn net zo reislustig als ik. Ook zij genieten van hun vrijheid."

"Hoe ik hier terecht ben gekomen? Ik had een prachtig appartement met uitzicht over de Ooijpolder, maar toen ik met pensioen was, kwamen de muren op me af, en eigenlijk ook alle burens om me heen. Toen ging bij mij een knop om, en hoewel vrienden en kennissen me voor gek verklaarden heb ik mijn biezen gepakt en ben ik op zoek gegaan naar een klein huis. Zo raakte ik hier verzeild. Na vier maanden heb ik in Heilig Landstichting meer contacten opgedaan dan in 44 jaar in dat luxe appartement. Ik vind dat je de hemel niet in de hemel moet zoeken, maar dat je die op aarde en samen met elkaar maakt. Vandaar de bank in de voortuin, en als er een dorpsbuffet is op de Burendag dan ga ik met plezier zorgen voor iets lekkers op de buffettafel."

Prachtig concert van het Nijmeegs Kamerkoor in de Bosduivel

TEKST en FOTO: Wim de Vries

Als u erbij was op 27 juni hebt u vast genoten van het concert van 'ons thuis koor' in de Bosduivel.

Een mooi en gevarieerd programma van componisten als Sweelinck, Duruflé, Gibbons en Andriessen werden gevoelig en gepassioneerd vertolkt door de circa 25 koorleden onder leiding van de dirigent Gonny van der Maten.

Mij raakten vooral de laatste vertolkingen, drie composities van respectievelijk Louis (Un beau baiser), Jurriaan (The three fishers) en vader Hendrik Andriessen (Vrede).

Een indrukwekkend concert en graag tot volgend jaar!

Burendag 2024

Ruilen & Delen

TEKST: Vera Mattijssen en Jan de Koning

Zaterdag 28 september 2024 vieren we in Heilig Landstichting dat we een gemeenschap zijn. Dorpshuis de Bosduivel wordt een marktplaats waar diverse dingen, wetenswaardigheden én gezelligheid geruild en gedeeld worden; en we borrelen en eten samen van ons traditionele dorpsbuffet. Hoe het allemaal in zijn werk gaat lees je hieronder.

Het programma staat ook op de website; waar je je kunt aanmelden voor de activiteiten en voor het buffet. Iedereen is van harte welkom!

HET PROGRAMMA

Vanaf 14.30 uur: inloop, en inbreng op de ruil- en deelmarkt

Vanaf 14.45 uur: handel en wandel op de markt en langs de activiteitentafels

16.15 uur: welkomstwoord door Vera Mattijssen

16.20 uur: lancering WoonWijzer door wethouder Irma van de Scheur

Vanaf 16.30 uur: dorpsborrel, met pannenkoeken en ijs voor de kinderen

17.30 uur: opening dorpsbuffet

ANDERE ACTIVITEITEN OP DE MARKT

1. *Schmink afel waar de jongsten onder ons zich mooi kunnen laten maken*
2. *Samen een knikkerbaan bouwen, voor de kinderen*
3. *Moestuinkraam, met tips en lekkernijen uit de moestuinen van de Bosduivel en Orientalis*
4. *Natuurlijk tuinieren, hoe doe je dat? Voorbeelden en suggesties van de werkgroep Duurzaamheid*
5. *Kleding upcyclen: kijk hoe je een oud kledingstuk kunt oppimpen tot een nieuw kunstwerk; door Marjon Rath en het kledingswapteam; als opwarmer voor een workshop later dit jaar*
6. *Vacature en advertentie prikbord: zoek je nieuwe leden voor je clubje, gegadigden voor je werkgroep, of heb je zelf iets te bieden? Breng een advertentie mee en hang die op*
7. *WoonWijzer: laat je informeren over waartoe de energie-enquête van vorig jaar heeft geleid (zie ook het artikel elders in deze Oorschelp)*

WOONWIJZER MET VERLOTING ENERGIESCANS

WoonWijzer Heilig Landstichting brengt kennis, ervaring, inspiratie en verbinding op gebied van energie en slim wonen bij elkaar, zowel digitaal als fysiek in de Bosduivel.

WoonWijzer Heilig Landstichting wordt op de Burendag gelanceerd door wethouder Irma van de Scheur en is daarna elke woensdagmiddag open van 14:00 tot 18:00 u.

Als aanmoediging van ons energie-initiatief verloot de wethouder 10 professionele energiescans onder de inwoners van Heilig Landstichting. Als je met deze loterij mee wil doen, dan kun je dat aangeven bij je aanmelding voor de burendag op de website of tijdens de ruil- en deelmarkt. De trekking door de wethouder is ook op Burendag.

RUIL- EN DEELMARKT, HOE WERKT HET

Maak jezelf en anderen blij door weg te geven wat je zelf niet meer nodig hebt, en in ruil daarvoor iets anders leuks mee naar huis te nemen. Het wordt geen gewone rommelmarkt. Alleen bepaalde items gaan van eigenaar veranderen. Lever de spullen die je inbrengt in bij de betreffende marktkraam. In ruil voor je inbreng krijg je 'HLS-jes'. Dat zijn muntjes waarmee je vervolgens op de markt zelf iets kunt kopen. Zo kun je bijvoorbeeld een plantje inbrengen en met een legpuzzel naar huis gaan. Ook zonder 'HLS-je' kun je iets kopen door een vrijwillige bijdrage te storten in de donatiebox voor onze dorpsmoestuin. Kijk aan het eind van de markt even of de dingen die jij inbracht weg zijn. Zo niet, pech. Dan neem je ze zelf weer mee naar huis.

Hier volgen de items die je in kunt brengen op de markt:

1. *Planten, stekjes en zaden*
2. *Legpuzzels voor jong en oud*
3. *LEGO sets*
4. *Boeken: onze bibliotheekgroep bemant de kraam*
5. *Vinyl LP's en Singles*
6. *Tuin- en ander gereedschap: in de marktkraam staat Bob Smulders voor advies*

In de gereedschapskraam maken we ook een lijst van gereedschap dat je incidenteel wel zou willen uitlenen aan je dorpsgenoten, bijvoorbeeld een hoge ladder, een kruiwagen, of een elektrische heggenchaar.

DORPSBUFFET

Net als voorgaande jaren vragen we iedereen/ieder gezin om voor het dorpsbuffet een (bij voorkeur vegetarisch) hoofd- of bijgerecht te maken voor 4-6 personen of een toetje voor 10-12 personen. De koks maken zelf een kaartje met de naam van het gerecht erbij. Voor soep en stokbrood wordt gezorgd.

Als je met een gerecht bijdraagt aan het buffet zijn de kosten voor deelname €1,00 per volwassene. Ben je niet in de gelegenheid een gerecht te maken dan betaal je €7,50 per volwassene. Voor de pannenkoeken met ijs zijn de kosten per kind €2,50.

MEEDOEN

Je kunt je aanmelden via de QR code of www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl/burendag-2024/

Wijkhelden op excursie

TEKST: Lies van Campen en Marian Habets, FOTO: Philip Wolbert en Lies van Campen

Op vrijdagochtend 28 juni staan 18 wijkhelden en andere geïnteresseerden uit Heilig Landstichting bij de slagboom van ARN-BV in Weurt opgetogen te wachten voor de rondleiding bij de afval-energiecentrale.

Rondleiders Yassine en Frank heten ons van harte welkom en nadat de koffie is ingeschonken worden we in het leslokaal bij de presentatie van Yassine meegenomen in de wereld van afval en de slimme en duurzame verwerking daarvan door ARN. Daarna volgt met Frank een fysieke rondrit in een bus over het immense terrein.

Publiek betrekken

Bij ARN zorgen ze er onder andere voor dat het afval dat wij allemaal aan de straat zetten, zo duurzaam mogelijk wordt gebruikt voor het opwekken van energie. Daarbij houden ze rekening met de leefomgeving en met de omwonenden, ook voor toekomstige generaties. Yassine is als publieksvoorlichter voor een groot deel bezig met bewustwording rondom afval en geeft ook vaak voorlichting aan middelbare scholieren. Het is dan een uitdaging om de presentatie het te laten winnen van de mobiele telefoons... Kinderen van de lagere school, en wijkhelden zoals wij zijn daarentegen zeer enthousiast: het verhaal en de boodschap van ARN slaat duidelijk aan. En we hebben veel (te veel) vragen. Yassine bestempelt ons uiteindelijk breed lachend als 'een moeilijke groep'. We moeten haast maken om op tijd aan de tour met Frank in het busje te kunnen beginnen.

Op het terrein rijden de vrachtwagens af en aan, ook die van 'onze' DAR. Ook vanuit andere bedrijven en gemeentes komt afval het terrein op, alles wordt nauwkeurig gewogen en geregistreerd. In een grote hal storten de vrachtwagens hun lading op de vloer, waarna gekeken wordt of er geen explosiegevaarlijke tanks (zoals lachgas) tussen zitten. Daarna gaat alles via de shredder en de droger de gigantische ovens in; hier wordt energie opgewekt met de verbranding van ons restafval. De enorme rookgasinstallatie zorgt ervoor dat er geen schadelijke stoffen door de schoorstenen worden uitgestoten. Op een andere plek op het terrein wordt groente-, fruit- en tuinafval door vergisting omgezet in groengas en compost. Plastic wordt bij ARN op- en overgeslagen, niet zelf verwerkt.

Woestijnbuizerd

Tijdens onze rondrit over het terrein worden we aangenaam verrast door de kennismaking met Sem, een woestijnbuizerd. Er worden op het terrein van ARN ongewild veel vogels aangetrokken door de nog aanwezige eetbare resten in afval. Deze vogels pikken plastic zakken mee en zorgen daarmee voor overlast in de omgeving van de centrale. Om die vogels van het terrein te verjagen is er een valkenier met zijn indrukwekkende woestijnbuizerd vijf dagen per week aanwezig. Af en toe vliegt Sem een stukje rond, waardoor andere vogels uit de buurt blijven.

Slurry

Uniek in Nederland is de installatie bij ARN voor het recyclen van luiers: uit de urine en ontlasting wordt energie gewonnen via verschillende nieuwe technieken. Daarvoor werkt ARN samen met het naastgelegen waterzuiveringsbedrijf RWZI. Het plastic van de luiers wordt gerecycled tot korrels waar bijvoorbeeld autobumpers of plastic straatmeubilair van gemaakt worden. Door de hoge druk en temperatuur in het proces worden medicijnresten en ziekteverwekkers onschadelijk gemaakt zonder gebruik te maken van chemicaliën. Omdat de luiers niet langer bij het restafval terechtkomen scheelt dat ook weer in de CO₂-uitstoot.

Kijk voor meer informatie op:

- www.vanluiernaargrondstof.nl
- www.arnbv.nl/over-arn/bedrijfsfilm

Afvalboodschap

Door het enthousiasme en de deskundigheid van de Frank en Yassine hebben we tijdens de rondleiding op een speelse manier kennisgemaakt met het bedrijf en gingen de vele cijfers rondom de verwerkingsprocessen voor ons leven. De belangrijke afvalboodschap van ARN heeft ons geïnspireerd om nog bewuster om te willen gaan met ons afval.

Elma met woestijnbuizerd Sem

LUIERINZAMELING

Naast de glasbak bij het speeltuintje in ons dorp staat ook een container voor luierinzameling. Het is de bedoeling om de gebruikte luiers (geen billendoekjes!) in speciale luierzakken te stoppen en ze zo in de container te stoppen. De zakken zijn, behalve op diverse plekken in de gemeente Berg en Dal, ook gratis af te halen bij ons in de buurt: o.a. bij Apotheek Nijmegen-Oost, het OBG, consultatiebureau Nijmegen-Oost, Wijkcentrum Ark van Oost, apotheek Wilhelmina in Brakkenstein.

VERMIJDWARE AFVALSTROOM

In Nederland worden jaarlijks 52 miljoen pakketjes door de consument (veelal kleding) teruggestuurd naar webwinkels. Weggooien is voor de verkoper steeds vaker de goedkoopste keuze, wat o.a. een grote afvalstroom tot gevolg heeft. Bewustwording van de impact die dit heeft op het milieu is belangrijk. Dus minder bestellen en zo weinig mogelijk terugsturen.

PMD

Voor zowel plastic als metaal geldt: alleen verpakkingen horen bij het PMD, dus geen andere plastic dingen. Spuitbussen, koffiecapsules, piepschuim en plastic netjes mogen er niet in omdat ze moeilijk te recyclen zijn. Ook medisch afval, verfblikken en verpakkingen met chemisch afval moeten bij het restafval. Maak de verpakking leeg voordat je hem in de PMD zak stopt. Als het PMD afval 'zuiver' is krijgen gemeentes er geld voor. Als het afval wordt afgekeurd draait de gemeente zelf op voor de verbrandingskosten. Dat wordt dan uiteraard weer verrekend met de afvalstoffenheffing. Drie vragen dus: Is het een verpakking? Is het leeg? Komt het uit keuken of badkamer? Is het antwoord op alle drie de vragen 'ja', dat mag het in de PMD-zak.

de wijkhelden bij de ARN

WoonWijzer

Heilig Landstichting

TEKST: Jan de Koning

WoonWijzer Heilig Landstichting is een team van energiecoaches en experts op het gebied van isoleren, installaties en -op termijn- energiedelen. Zij brengen kennis, ervaring, capaciteit, advies, inspiratie en verbinding op gebied van energie en slim wonen bij elkaar, zowel op de website als in Dorpshuis de Bosduivel.

WoonWijzer Heilig Landstichting is van en voor bewoners, die willen verduurzamen maar niet weten waar te beginnen. Maar ook degenen, die al een eind op weg zijn met verduurzaming kunnen terecht voor gericht en specialistisch advies.

Na de energie-enquête die eind vorig jaar onder de inwoners van Heilig Landstichting werd gehouden, is de werkgroep Duurzaamheid aan de slag gegaan met de resultaten. Als eerste hebben zij gezocht naar mogelijkheden om kennis en ervaring over energie en woningverduurzaming met elkaar te delen.

In samenspraak met de gemeente en tijdens diverse bijeenkomsten kreeg WoonWijzer Heilig Landstichting gestalte.

Tijdens de burendag op 28 september wordt WoonWijzer Heilig Landstichting gelanceerd door wethouder Irma van de Scheur. Wil je langskomen en producten bekijken en aanraken, kennis maken met onze adviseurs, of een eerste afspraak maken met een energiecoach? Dat kan tijdens de burendag en daarna op iedere woensdag van 14:00 - 18:00 uur in de Bosduivel.

LOTERIJ

Als stimulans voor ons initiatief stelt de gemeente 10 professionele energiescans beschikbaar voor dorpsbewoners.

Deze worden tijdens de burendag verloot door de wethouder. Kom naar de burendag en maak kans op een gratis energiescan! Meer informatie: www.Dorpsverenigingheiliglandstichting.nl/woonwijzer.

Wandeldorp Heilig Landstichting

TEKST: Jan de Koning

Heilig Landstichting is bij uitstek een dorp waar het geweldig is om te wandelen. Nou, eigenlijk niet alleen in het dorp, ook in de wijde omgeving zijn bijzondere tochten te maken. Steeds meer mensen ontdekken in wat voor speciale omgeving we eigenlijk wonen. Welke wandelopties zijn er het komende seizoen?

WANDELVERENIGING HET BOSDUIVELTJE.

Sinds 1991 organiseren bewoners van HLS wandelingen. Rija Meuleman, Pieter Thissen en Helen van der Ven organiseren elk seizoen wandelingen op de 3e woensdag van de maand. Het zijn wandelingen van 3 tot 5 km die de seizoenen volgen en steeds nieuwe, verrassende natuurommetjes bieden in het Rijk van Nijmegen (en soms een beetje daarbuiten). De wandelingen worden steeds begeleid door enkele vaste natuurgidsen die onderweg veel over de natuur vertellen.

In het nieuwe programma zijn 8 prachtige wandelingen van ongeveer anderhalf uur opgenomen, variërend van een zwerftocht door het nazomerse heidelandschap van de Hatertse vennen (18 september) tot een verkenning van eeuwenoude lanen van eiken en beuken in het Leurse bos (20 november) of een ontdekkingsstocht in de ongerepte natuur van ooibossen, moerassen, bloemrijke graslanden en natuurlijk het "Dijk van een Wif" in de Gendtse waard (21 mei 2025). De wandelingen van het Bosduiveltje vertrekken om 9.30 uur vanaf het Dorpshuis (waar we carpoolen) en duren tot 12.30 uur. Een wandeling kost € 5,-. Voor 8 Wandelingen betaal je € 35,-. Als je mee wil wandelen meld je dan aan bij helenvanderven@gmail.com. Wie weet tot ziens in het nieuwe seizoen!

WANDELEN IN HLS

In het programma 'Wandelen in HLS' kiezen Annelies van Gunst, Els de Witte, Bob Smulders, Josien de Groot en Helen van der Ven van de Werkgroep Cultuur en Natuur voor een iets andere aanpak. De wandelingen HLS hebben een cultuurhistorische thema. In principe op de 2e en de 4e vrijdag van de maand, worden deze wandelingen in de directe omgeving van ons dorp georganiseerd en voor iedere wandeling wordt een lokale inleider benaderd.

In het najaar begeleidt Frans Geertsen de bevrijdingswandeling (13 september). Op 20 september geeft Marian Habets een inleiding in de ontwikkeling van het Carmel voedselbos

en de moestuin bij de Bosduivel. Helen van der Ven neemt de wandelaars mee op een paddenstoelenontdekkingsstocht door het herfstbos (11 oktober). De architectuur van Casa Nova staat centraal in de wandeling die door Fans van Winden wordt begeleid (25 oktober). De wandeling op 8 november onder leiding van Helen van der Ven staat in het teken van overlevingsstrategieën van planten en dieren. en als laatste neemt Jan Spanhoff de wandelaars mee langs de schilderijen en mozaïeken van Piet Gerrits in de Cenakelkerk (22 november).

De wandelingen in HLS vertrekken vanuit het Dorpshuis om 14.00 uur en duren zo'n 2 uur, waarbij de koffie en thee na afloop een belangrijk onderdeel is. Voor deze wandelingen kun je je aanmelden bij anneliesvgunst@gmail.com. De kosten zijn: €10 voor 5 wandelingen, of €3 per keer.

SPORTIEF WANDELEN

In 2022 heeft de vereniging 50Plus het sportieve wandelen in Heilig Landstichting geïntroduceerd. Sportief wandelen is wandelen in een stevig tempo. Het is een nieuwe sport waarbij je samen met een trainer flink doorwandelt en werkt aan je conditie. Tussendoor doe je spierversterkende oefeningen. Sportief Wandelen is dankzij de natuurlijke vorm van beweging geschikt voor iedereen.

Vanaf dinsdag 3 september kun je elke dinsdagmorgen om 10.30 tot 11.45 uur meelopen in de wandelgroep onder leiding van beweegcoach Linda Leenders. De sportieve wandeling start vanaf de Bosduivel. En na afloop is het gezellig napraten met koffie en thee in de Bosduivel. Voor 14 lessen betaal je als lid van de Vereniging 50Plus € 70,-. Voor niet-leden bedragen de kosten €98,-.

NATUUREXCURSIES MET WOUTER

De werkgroep Duurzaamheid heeft tijdens het jubileum van de dorpsvereniging het idee gelanceerd om in 2023 zoveel mogelijk planten en dieren te inventariseren in en om het dorp.

De uitdaging is, om 1500 verschillende soorten te vinden en op naam registreren. In het kader van deze challenge heeft Wouter Helmer al een aantal natuurexcursies gehouden, waarin hij zijn bijna encyclopedische kennis deelt met de deelnemers. Zo werden korstmossen, vogels, waterdieren, insecten en andere kleine beestjes in kaart gebracht op een zondagmiddag per kwartaal. In de eerstvolgende excursie op 22 september

wil Wouter in Orientalis een zogenaamde transect uitvoeren. Dit is een ecologische onderzoeksmethode waarbij alle planten en dieren die je langs een vooraf getrokken lijn tegenkomt worden geïnventariseerd. Een fantastische nieuwe uitdaging! De transect start vanaf de Bosuivel om 11.00 uur en duurt tot 14.00 uur. Deelname is gratis.

SAMENSpraak ZOekt TAALMAATJES

TEKST: Jan Gubbels

Het is niet eenvoudig voor nieuwe inwoners van Nijmegen e.o. die in een ander land geboren zijn om zich in de Nederlandse taal te uiten. De meeste nieuwkomers volgen een taal cursus om Nederlands te leren.

Samenspraak van Gilde Nijmegen probeert een steentje bij te dragen aan het gebruiken van het Nederlands door nieuwkomers te koppelen aan een Nederlands taalmaatje.

Als taalcoach hebben de vrijwilligers vrijwel wekelijks contact met het taalmaatje. Door middel van gesprekken wordt het luisteren en spreken verbeterd. Vaak draagt het ook bij aan het beter leren kennen en begrijpen van onze cultuur en

gebruiken zodat de nieuwe Nederlander een betere kans krijgt tot integratie in onze samenleving. Als taalcoach bepaal je de invulling van de ontmoeting in overleg met jouw taalmaatje.

De 'match' wordt gemaakt door de coördinatoren van Samenspraak, die daarbij kijken naar wat jullie gemeen hebben met elkaar, of wat aansluit op elkaar. Denk bijvoorbeeld aan een hobby of eenzelfde soort opleiding, of zoiets gewoon als bij elkaar in de buurt wonen.

Als je het leuk vindt om mensen uit een ander land te ontmoeten en affiniteit hebt met taal dan kan het heel leuk zijn om ongeveer een jaar

met een stads- of streekgenoot op te trekken. De deelnemers die zich bij Samenspraak melden zijn gemotiveerde mensen die er alles aan willen doen om zich thuis te gaan voelen in Nederland en die een grote behoefte hebben aan ontmoetingen met mensen die hen kunnen helpen met de Nederlandse taal.

Graag nodigen we jullie uit voor een persoonlijk en informatief gesprek, om te zien of dit vrijwilligerswerk is dat bij je zou passen.

Heb je interesse, neem dan contact op door een bericht te sturen aan: samenspraak@gildenijmegen.nl

Museumpark Orientalis

EXPOSITIE RUMI, DE MYSTIEKE DICHTER

Herfst openingstijden: 19 oktober t/m 3 november, 11.00-17.00 uur (behalve op maandagen)

In de Romeinse Herberg kun je terecht om iets te drinken of voor een lekkere lunch.

ZENCAFÉ

zie: www.dezendo.nl

Cenakelkerk

BEZICHTIGING EN AUDIOTOUR

op donderdag t/m zondag, 14.00-16.30 uur

Er zijn vrijwilligers aanwezig die uitleg kunnen geven. Audiotour van 30 min voor €3. De kerk is onderdeel van het Grootste Museum van Nederland.

GREGORIAANSE VESPERS IN DE CENAKELKERK

ledere 1e zondag van de maand om 17.00 uur.

Door Gregoriaanse Instituut (www.gregoriaansinstituutnijmegen.nl)

Gratis toegang; een donatie wordt op prijs gesteld.

HERDENKINGSCONCERT 80 JAAR MARKET GARDEN

Dinsdag 17 september, 20.00-21.00 uur

Door internationaal gelegenheidskoor. €7,50 p.p.

Dorpsvereniging Heilig Landstichting

WANDELPROGRAMMA

Natuurwandelingen het Bosduiveltje

18 september: Hatertse Vennen

16 oktober: Westerveerwijk/Watermeerwijk

20 november: Leurse Bos

Op woensdag. Verzamelen om 09.30 uur bij de Bosduivel om te carpoolen. Rond 12.30 uur weer terug.

Tevoren altijd aanmelden bij Helen van der Ven:

helenvanderven@gmail.com

Kosten: €5 per wandeling of €35 voor 8 wandelingen.

Wandelprogramma HLS met een thema in/rond ons dorp

13 september: Bevrijdingswandeling met Frans Geertsen

20 september: Carmel voedselbos en moestuin Bosduivel met Marian Habets

11 oktober: Paddenstoelentocht met Helen van der Ven

25 oktober: Casa Nova met Frans van Winden

8 november: Najaarswandeling met Helen van der Ven

22 november: Cenakelkerk met Jan Spanhoff

Op vrijdag. Organisatie: Annelies, Bob, Els, Helen en Josine. Verzamelen om 14.00 uur bij de Bosduivel. Wandeling tot 2,5 km. Na afloop samen koffie of thee drinken. Kosten: €3 per wandeling.

Aanmelden per e-mail: anneliesvgunst@gmail.com

Natuurexcursie Werkgroep Duurzaamheid

Zondag 22 september, 10.00-13.00 uur, Museumpark Orientalis

We gaan proberen zo veel mogelijk planten en dieren te ontdekken, gebruik makend van de Obsidentify app, én de kennis van onze vaste gids Wouter Helmer. Vertrek vanaf de hoofdingang van het museum. Na afloop koffie en thee in de Piet Gerritszaal.

NATIONALE BURENDAG

Zaterdag 28 september, 14.30-20.30 uur

Met 's middags ruil- en deelmarkt, en lancering Woonwijzer; vanaf 16.30 uur dorpsborrel, met pannenkoeken en ijs voor de jeugd; en vanaf 17.30 uur ons jaarlijkse dorpsbuffet voor en door de bewoners. Uitgebreide informatie elders in deze Oorschelp. aanmelden via de website

BIBLIOTHEEK COMMISSIE

Onbekende dichters in ons dorp. Voordrachten uit eigen werk.

Vrijdag 4 oktober, 20.00 – 22.00 uur

Drie dichters dragen poëzie voor uit eigen werk. Met o.a. dorpsgenoot Erwin Geenen. Entree is gratis.

8STE GOLFTOERNOOI HEILIG LANDSTICHTING

Zaterdag 5 oktober

De organisatie van dit jaarlijkse evenement is weer in vertrouwde handen bij Bert Peters. Aanmelden voor deelname: stuur een e-mail aan:

bertpeters@lijbrandt.nl

HEEMKUNDEWERKGROEP

Lezing Bart Janssen, "De verhalen moeten verteld blijven"

Vrijdag 11 oktober, 14.00-16.00 uur

Over slachtoffers en nabestaanden van het bombardement en oorlogsfront Nijmegen 80 jaar geleden, met speciale aandacht voor Heilig Landstichting.

LEZING BOSDUIVEL

Anna Maria van Schurman de eerste vrouw die in de collegebanken zat

Vrijdag 18 oktober, 20.00-22.00 uur

Bernard van de Ginste, buurtgenoot, schreef een geromantiseerde biografie over Anna Maria Schurman en presenteert zijn boek graag aan geïnteresseerden.

JAARGETIJD DORPSSOEP

Vrijdag 1 november, 18.00-19.30 uur: herfstsoep

Dyonne van Duren, Christianne de Meijer en Tony te Pas koken een heerlijke nieuwe soep voor ons, en maken een toetje na. Voor jong en oud. Breng je huisgenoten of burens gezellig mee! Uiterlijk 2 dagen tevoren aanmelden via de evenementenkalender op www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl. € 5,- p.p.

KLEDINGSWAB, 3^E EDITIE

Zaterdag 9 november, 15.00-18.00 uur

Het swab-team met o.a. Helma Oolbekkink en Lies van Campen werkt weer aan een duurzame en gezellige kledingruil voor vrouwen en meisjes.

PUBQUIZ

Jaarlijks event in de Bosduivel

Vrijdag 22 november, 20.00-22.30 uur

Formeer je straatteam, kies strategisch ook jonge buurtbewoners, en doe mee! Nadere aankondiging volgt t.z.t.

Oranje Comité

BUITENBIOS

Vrijdag 20 september, 19.15-22.30 uur, in de speeltuin

Kinderfilm, en aansluitend film voor 12+. Ook ouders en andere dorpsbewoners welkom! Inschrijven is niet nodig.

HALLOWEEN

Zaterdag 2 november, 18.30-22.00 uur

HLS Fright Night, met spooktoer

SINTERKLAAS

Zaterdag 23 november, 15.00-17.00 uur

Volg de aankondigingen op de app

Vereniging 50Plus

BEWEGINGSPROGRAMMA

voor alle inwoners van Heilig Landstichting ledere dinsdagochtend

- 9.00 uur: pilates
 - 10.30 uur: sportief wandelen
 - 11.00 uur: functioneel bewegen voor 70+
- Voor inlichtingen: Hans Bartels, jhhbartels@kpnmail.nl of 06-20245760

DORPSLUNCH / BISTRO VAN LOON

ledere 1e woensdag van de maand vanaf 12.00 / 12.30 uur

Tweegangen-verrassingsmenu € 15 p.p.

Graag tevoren aanmelden: telefoon 024-3553229 of per e-mail genieten@bistrovanloon.nl

KOFFIE DRINKEN IN DE BOSDUIVEL

Bosduivel - Dorpsvereniging - Vereniging 50Plus ledere 2e en 4e donderdagochtend van de maand vanaf 10.30 uur

Iedereen is welkom voor ontmoeting bij een (gratis) kop koffie, in de Bosduivel.

Bezoek onze website www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl voor een actueel overzicht van de evenementen en cursussen.

Zen Centrum Nijmegen vormt een toegankelijke en betrokken groep spirituele vrienden; een sangha.

We gaan uit van zen uit het hart; een grond van liefde waarin de dingen zijn zoals ze zijn en die je tegelijkertijd zorgzaam in de wereld doet staan. Vanuit dit hart oefenen we o.a. met meditatie onze aandacht. We vinden ondersteuning in de zentraditie én zijn met open verwondering gericht naar de wereld van o.a. kunst, religie, politiek, wetenschap en ecologie. Zo proberen we bij te dragen aan een toekomst waarin we de ervaring van verbinding met onszelf, elkaar en de wereld steeds weer mogen ontdekken als onze diepste drijfveer.

ZEN
CENTRUM
NIJMEGEN

4+ dagen per week

SANGHABIJEENKOMSTEN
laat je inspireren door de zenfilosofie

Zin in Yoga? En dat bij jou om de hoek in Heilig Landstichting?

Dat kan! Met haar studio Yoga Times - www.yogatimes.nl - geeft Natalie haar inspirerende yoga lessen: yoga met beweging, kracht, ontspanning en energie.

Wanneer?

Dinsdag van 20:30-21:30 uur – Easy Flow Yoga (groep is vol)
Woensdag van 18:00-19:00 uur – Yin Yoga
Woensdag van 19:30-20:30 uur – Hatha Yoga

Yoga gaat om verbinding, met je adem, met je lijf, met je energie. Door de asana's (houdingen) bouw je kracht en flexibiliteit op, in je lichaam én in je geest. Je wordt je meer bewust van jezelf en leert je grenzen te onderzoeken, onder meer door gebruik van de adem.

Het maakt niet uit of je beginnend bent, of al een ervaren yogi, je kunt altijd meedoen op jouw niveau.

Dus.. heb je zin in Yoga?
Begin september start het nieuwe seizoen, tarief voor het abonnement tot en met december is € 154,- (voor 14 weken), latere instroom ook mogelijk.

En...je kunt een gratis proefles volgen, om te ervaren of het bij je past.

Neem contact op met Natalie voor de mogelijkheden
natalie@yogatimes.nl of telefonisch: 06-51200152.

YOGA
TIMES
NIJMEGEN

vanaf 13 september een
nieuwe kaart!

Mooie nazomer avonden, kom genieten op
ons terras voor een borrel of diner

Boutique hotel de Rozenhof- Bistro van Loon
Nijmeegsebaan 114 - 6564 CK Heilig landstichting

Op zoek
naar uw
droomhuis?
Aangenaam.

Pulles
MAKELAARDIJ

www.pullesmakelaardij.nl

Droomwoning kopen zonder voorbehoud van financiering? HET KAN VEILIG!

Financieel Fit[®]

Financieel Fit | Nijmegen
Marienburg 92
6511 PS Nijmegen
nijmegen@financieelfit.nl
financieelfit.nl

Bel nu voor een passend advies:
024 - 388 3338

KEK Uw droomhuis
gevonden?

Nu nog
verbouwen en
inrichten.

Bel voor advies Dorothé Derks of Jan Lücker
024 - 324 59 90

KEK dnl | interieur - architectuur - ontwerp BNO
Carmelweg 13, 6564 AH Heilig Landstichting - info@kekdnl.nl - www.kekdnl.nl

Rolluiken
Zonneschermen
Zip-screens
Markiezen
Jaloezieën
Lamellen
Rolgordijnen
Shutters
Plissees
Horren
Terrasoverkapping

BAZUIN ZONWERING
ADVIES EN MONTAGE OP MAAT

Rob Bazuin
06 - 2297 9931

Nijmeegsebaan 88b
6564 CH Heilig Landstichting
info@bazuinzonwering.nl
www.bazuinzonwering.nl

Scherpste in prijs voor kwaliteit: Tot 20% korting!

Hier had uw advertentie kunnen staan.

Informeer naar de mogelijkheden:

oorschelphs@gmail.com

MARCEL KRIJGSMAN
PHOTOGRAPHY

vakfotograaf en specialist voor

- particuliere & zakelijke portretten
- huwelijksfotografie
- particulier & bedrijfsevents

mijn missie: mensen laten stralen!

DAMES – BEWAAR DIT

ERVAREN COUPEUSE maakt DAMES- HEREN- EN KINDERKLEDING. Tevens GORDIJNEN, KUSSENS ENZ. Ook voor HERSTEL- EN VERMAAKWERK.

Zéér redelijke vergoeding.
Bel Coby 06-52157020

Klopper & Kramer
Uitvaartcentrum Oud-Mariënboom

9,7
klanten vertellen.nl

Hebt u goede ideeën over hoe een laatste afscheid er uit zou moeten zien, misschien dat van uzelf.? Praat er eens over met ons. Wij kunnen als geen ander aangeven wat mogelijk is (alles), waar u aan moet denken en wat het gaat kosten en eventuele voorzieningen daarvoor. We hebben iedere donderdagmiddag een vrij inloopspreekuur (14.00-16.00u), maar wij maken ook graag een afspraak voor een kopje thee bij u thuis.

Oud-Mariënboom Groesbeekseweg 424 Nijmegen 024-323 4444 www.kk.nl

DE DRANKSPECIALIST VOOR AL UW DRANKEN DICT IN DE BUURT!

MEER DAN 700 VERSCHILLENDE SOORTEN WIJN VANUIT DE GEHELE WERELD

MEER DAN 550 VERSCHILLENDE SOORTEN SPECIAALBIER

MEER DAN 250 VERSCHILLENDE WHISKY'S

- RUIM ASSORTIMENT AAN ALCOHOLVRIJ (BIER, WIJN, RUM, GIN, WHISKY)
- TAPVERHUUR, STATAFELS, GLASWERKVERHUUR EN HET HELE PAKKET AAN DRANKEN VOOR UW FEEST!
- ADVIES VOOR WIJN/SPIJS COMBINATIES PASSEND BIJ UW DINER, WIJNPROEVERTIEN EN WIJNCURSUSSEN (WSET)
- BEZOEK ONZE WEBSHOP OP WWW.WIJNHUISNIJMEGEN.NL

wijnhandel
"In de Blauwe Druif"

Wijnhandel "In de Blauwe Druif" - Steenbokstraat 30 - 6531 TH Nijmegen - Tel. 024 355 73 46 - info@dedruif.nl

www.dedruif.nl @indeblauwedruif @wijnhandelindeblauwedruif

Kliniek Heyendael
Cosmetische Plastische Chirurgie

Dé kliniek voor plastische chirurgie

Over ons:
Betrouwbaar, professioneel en persoonlijk: dat is Kliniek Heyendael.

Al sinds 2011 zijn we een begrip als het gaat om cosmetische plastische chirurgie. Onze privékliniek bevindt zich bij Nijmegen. Bij ons staan jouw wensen centraal. Deze worden tijdens een uitgebreid consult met de plastisch chirurg besproken om zo een realistisch beeld te krijgen over de mogelijkheden. Je kunt bij ons terecht voor alle plastische chirurgische behandelingen en ingrepen.

Kom langs voor en vrijblijvend consult bij een van onze plastisch chirurgen!

Behandelingen:

- Borstvergroting
- Neuscorrectie
- Gezichtscorrectie
- Lipofilling
- Liposuctie
- Buikwandcorrectie
- Gynaecomastie (mannenborsten)
- Ooglidcorrectie
- Injectables

024-845050
info@kliniekheyendael.nl
www.kliniekheyendael.nl

[KliniekHeyendael](https://www.instagram.com/KliniekHeyendael)
[Kliniek Heyendael](https://www.facebook.com/KliniekHeyendael)

SCAN DE QR CODE VOOR ONZE WEBSITE

Rumi in Oriëntalis

Ben je al op de Rumi-expo in het Museumpark geweest? Niet? Het kan nog. Van zaterdag 19 oktober t/m zondag 3 november. Aarzel niet. De tentoonstelling begint met de parafernalia rond Rumi in het hoofdgebouw. Begeleid met relevante wandteksten. Wat is het mysterie rond deze raadselachtige 13e eeuwse Perzische soefidichter? Hij staat model voor de pelgrim die we in wezen allemaal zijn. Dat heeft Orientalis met zijn payoff 'Ontdek de pelgrim in jezelf' goed gezien. Rumi was een pelgrim tegen wil en dank. Hij was met zijn vader, zelf een mystiek leider, op de vlucht voor het Mongolische leger van Dzjengis Khan. Op hun reizen ontmoetten zij allerlei andere spirituele leraren uit die tijd. Zijn vader wist dat Rumi een bijzonder kind was en dat werd bewaarheid. Tot de dag van vandaag worden zijn vele honderden gedichten geprezen om hun eenvoud en diepgang.

Een grappige vondst is het tafeltje waar je een zogenaamd stiftgedicht kunt maken. Dat ontstaat door op een velletje bedrukt papier alle tekst door te strepen behalve de woorden die jij van belang vindt. Zo ontstaat er vanzelf een reeks woorden waar jij betekenis aan geeft. Wat denkt U van: *Over de oceanen, de gevoelens van vroeger. Wat een kus op mijn neus, geef me er nog een zeggen, zij begrijpt. En dan die heimelijke liefkozing. Ik rolde me op uit liefde. Of: IJskoud buiten, warme omhelzing, geen verrassing, ik ben erg blij, gouden trouwring, karmijnrode vloerkleden, open hard met matglans, schijnbaar gedachten. Hier is ze, kusje. Thee?*

Beide gedichten gaan, niet verwonderlijk, over liefde. En de instructie voor het maken van een stiftgedicht eindigt met de aanmoediging: Geniet van het proces en laat de wijsheid van Rumi je gids zijn! Rumi heeft het ook vaak over liefde. Maar is dat dezelfde liefde als die van de stiftdichters? In zijn *Book of love* heeft Rumi het er vaak over dat we, waar hij zo vol van is, liefde dus, kunnen 'zien'. In het grote geheel noemt hij zich 'zo klein dat ik nauwelijks gezien kan worden. Hoe kan die enorme liefde dan binnenin me bestaan. (...) Kijk naar

je ogen. Ze zijn klein, maar zien reusachtige dingen. (...) Met liefde worden ogen gelijk aan de ziel. Het hart gaat zien.'... Ook bij Rumi was de oceaan een geliefd thema: Je bent niet een druppel in de oceaan. Je bent de hele oceaan in een druppel. Dit is taal die je moet kunnen verstaan.

Behalve de expo zelf nodigt het steeds mooiere landschap van Orientalis je daartoe als het ware uit. Met op vier plaatsen rustpunten om via QR-codes naar gedichten van Rumi te luisteren. Gesproken door soms wat onwennige BN-ers als Wende Sniijders, Dinand Woesthoff en Nadia Zerouali. Ze zijn het nu eenmaal niet allemaal gewoon om soefi-wijsheden uit te spreken. Maar de poëzie van Rumi krijgt in die ongemakkelijke monden een extra indringende dimensie als je de woorden kunt horen. Je hoort bijvoorbeeld iemand zeggen: 'Slechts in samengaan kunnen harten bestaan'. Wat een boodschap in zes woorden!

Voor mij is een van de mooiste gedichtjes van Rumi deze:

***Zuiver van hart trekken we,
Lerend, de wereld door
En raken in de ban van alles om ons heen.
Je bent steeds ergens naar op zoek,
Maar het ontgaat je
Dat je dat wat je zoekt al bent.***

Als dat geen passend gedicht is voor een eigentijds pelgrimsoord! Het hangt ook in de serie uitgeprinte gedichten op de tentoonstelling. Ga dat zien en beleven! Wat zou dat trouwens zijn: dat wat je zoekt en zelf al bent? Wat is het mysterie van Rumi? Heeft ook vast iets met die liefde en het hart te maken.